

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf. 3392 2800
Fax 3392 2801
kebmin@kebmin.dk
www.kebmin.dk

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget ”En ny aftale for energiforbrugere”

Forsyning

12. august 2015

KOM (2015) 339

Energistyrelsen

- *Nyt notat*

J.nr. 2015-3637
Ref. CFE/XB/TS

1. Resumé

Kommissionen har den 15. juli 2015 fremsat en meddelelse om detailmarkedet ”En ny aftale for energiforbrugere” som en del af Energiunionens sommerpakke. Meddelelsen følger op på Kommissionens strategi for Energiunionen fra februar 2015 med særligt fokus på Energiunionens anden dimension om et fuldt integreret indre energimarked. Kommissionens vision for den nye udformning af elektricitetsmarkedet har til formål at reformere energimarkederne til fordel for energiforbrugere, herunder ved at sammenknytte engros- og detailmarkederne.

Meddelelsen fokuserer på strategiens vision om en Energiunion, ”hvor borgerne er i centrum, og hvor de tager ejerskab af energiomstillingen, drager fordel af nye teknologier, der gør deres regninger mindre, og deltager aktivt på markedet, alt imens de sårbare forbrugere beskyttes.”

Meddelelsen sætter fokus på tre centrale punkter: forbrugerindflydelse, udnyttelse af energiintelligente teknologier ved at realisere ”intelligente” hjem og netværk og særlig vægt på dataforvaltning og -beskyttelse.

Meddelelsen lægger ikke op til konkrete nye initiativer. Dog ledsages meddelelsen af et forslag til et revideret direktiv om rammer for energieffektivitetsmærkning samtidigt med, at der identificeres 10 væsentlige punkter for at opnå den politiske målsætning om at sætte forbrugerne i centrum for et dynamisk og velfungerende energisystem.

Der er tale om tiltag, der i stort omfang allerede er omfattet af eksisterende EU-lovgivning, og hvor den yderligere indsats for at sikre en effektiv forvaltning af Energiunionen primært vil skulle ligge på medlemsstatsniveau under inddragelse af nationale tilsynsmyndigheder, sektoren, forbrugerorganisationer m.v.

Meddelelsen om detailmarkedet er ikke retslig bindende og vil således ikke have konsekvenser for dansk ret.

Regeringen anser et stærkt detailmarked som et centralt fokusområde for den fulde gennemførelse af det indre energimarked. Med gennemførelse af initiativer såsom engrosmodellen, afskaffelse af forsyningspligtsreguleringen, indførelse af en datahub m.v. er Danmark langt fremme i realiseringen af et detailmarked med forbrugeren i centrum, som Kommissionens meddelelse sætter fokus på. Regeringen støtter på den baggrund Kommissionens meddelelse.

2. Baggrund

Kommissionens meddelelse følger op på Energiunionsstrategien, som bl.a. fokuserer på forbrugernes rolle i energiomstillingen og forbrugeres muligheder for nedbringe deres energiomkostninger. Energiunionens anden dimension vedrører et fuldt integreret indre energimarked, hvor Kommissionen sætter fokus på forbrugeren og behovet for mere aktive forbrugere. Meddelelsen er et input til denne målsætning.

3. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse har til formål at identificere elementer, der skal til for at sikre, at forbrugerne sættes i centrum for Energiunionsstrategien.

Konkret fokuserer meddelelsen på tre indsatsområder:

1. styrkelse af forbrugernes markedsindflydelse,
2. energiintelligente hjem og net, og
3. dataforvaltning og -beskyttelse.

Ad 1) Styrkelse af forbrugernes markedsindflydelse

Kommissionen fremhæver nødvendigheden af tilstrækkelig og nøjagtig information for forbrugere om deres energiforbrug og -priser, samt for at hjælpe forbrugere med at træffe et velovervejede valg ved deres indkøb af energibesparende apparater og ved valget mellem forskellige energikøbsaftaler på basis af gennemsigtige, pålidelige og direkte sammenlignelige oplysninger om priser og vilkår samt energikilder. Kommissionen lægger op til en udfasning af regulerede priser, fremhæver vigtigheden af forbrugeres adgang til prissignaler, der fremmer et fleksibelt forbrug, italesætter muligheden for at forbrugere kan reducere deres elektricitetsomkostninger ved egenproduktion og ved innovative lokale energiløsninger i fællesskab med andre. Samtidigt understreger Kommissionen nødvendigheden af fortsat fuld forbrugerbeskyttelse, herunder mod urimelig markedsføring og bekæmpelsen af energifattigdom. Kommissionen anfører, at energifattigdom skal bekæmpes i en bredere kontekst af social sikring, men uden at der ses bort fra en målrettet indsats for at fremme energibesparelser. Kommissionen vil bl.a. overveje en forbedring af den

EU-dækkende dataindsamling og -overvågning af energifattigdom og etablering af fælles minimumskriterier med henblik på at identificere forbrugersårbarhed og energifattigdom.

Ad 2) Energiintelligente hjem og net

Kommissionen nævner især betydningen af intelligente målere med fælles standarder og deres interoperabilitet med intelligente apparater samt energistyrelessystemer i hjemmet med henblik på at fremme udviklingen af energiintelligente hjem. Herudover nævnes nødvendigheden af en omkostningsbaseret økonomisk regulering af distributionssystemoperatører, der giver incitament til en omkostningseffektiv udvikling af innovative netværksløsninger.

Ad 3) Dataforvaltning og -beskyttelse

Endelig omtaler Kommissionen forbrugernes adgang til egne data og nødvendigheden af at sikre beskyttelsen af disse data. Kommissionen vil som en del af strategien for det digitale indre marked i 2016 foreslå et europæisk "initiativ om frie datastrømme", hvor ejerskab, interoperabilitet, brugervenlighed og adgang til oplysninger – herunder energioplysninger – vil blive taget i betragtning.

Der foreslås ikke ny lovgivning i meddelelsen. Meddelelsen ledsages af et forslag til et revideret energieffektivitetsmærkningsdirektiv samtidigt med, at der identificeres 10 væsentlige punkter for at sætte forbrugerne i centrum for et dynamisk og velfungerende energisystem:

- forbrugeres adgang til forbrugs- og prisoplysninger og oplysninger om energikilder
- leverandørskift uden særskilt betaling og mulighed for nemt at sammenligne forskellige energitilbud
- forbrugerbeskyttelse
- incitament for forbrugeren til at skifte forbruget eller til selv at producere energi
- adgang til egne forbrugs- og måledata
- adgang for forbrugeren til konkurrencedygtige og gennemsigtige markedsbaserede tilbud og målrettet hjælp til sårbare forbrugere
- mulighed for forbrugers deltagelse i kollektive løsninger
- interoperabilitet af energiintelligente husholdningsapparater og -komponenter
- omkostningseffektiv netudvikling og neutrale distributionssystemoperatører
- forskning og innovation, der fremmer udvikling af energiintelligente systemer og komponenter

Der er i høj grad tale om elementer, der i stort omfang allerede er omfattet af eksisterende EU-lovgivning, og hvor den yderligere indsats for at sikre en effektiv forvaltning af energiunionen – med Kommissionen som drivkraft – primært skal ligge på medlemsstatsniveau under inddragelse af nationale tilsynsmyndigheder, sektoren,

forbrugerorganisationer m.v. Samtidigt lægger Kommissionen op til, at kommende revisioner af EU-lovgivning (direktivet om energieffektivitet, direktivet om bygningers energimæssige ydeevne og direktivet for vedvarende energi, de såkaldte netregler, der bidrager til et fælles regelsæt for det grænseoverskridende energimarked på operationelt niveau, og det nye markedsdesigninitiativ i 2016) vil danne rammerne for yderligere at identificere tiltag på EU-niveau.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for gældende dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Der redegøres ikke for de lovmæssige konsekvenser, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre lovmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ingen statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Meddelelsen og rammenotatet er sendt i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik hhv. den 18. juli og 24. august. Der er indkommet 9 høringssvar fra eksterne parter.

Energinet.dk og CO-industrien har ikke haft bemærkninger.

Dansk Byggeri (DB), Dansk Industri (DI), Dansk Energi (DE), Danmarks Naturfredningsforening (DN), Sekretariatet for Energitilsynet (SET), Det Økologiske Råd (DØR) og Vedvarende Energi (VE) har haft bemærkninger som følger:

DB støtter overordnet Kommissionens meddelelse om en ny aftale for energiforbrugere, og DB er enige i forslagene om at involvere energiforbrugerne i deres forbrug og dermed opnå energibesparelser. DB bemærker, at der bør være fokus på selve bygningskroppens potentiale i forbindelse med energilagring og energiproduktion. Byggematerialeindustrien arbejder med nye byggematerialer, som kan sætte selve bygningen i spil i forbindelse med produktion, lagring og styring af energi. DB foreslår derfor, at teknologierne tænkes med i Kommissionens, Rådets, Parlamentets og komiteernes videre arbejde.

DI støtter Kommissionens meddelelse samt bemærker, at det er tilfredsstillende, at Danmark er langt fremme i arbejdet med at implementere initiativer, der understøtter et velfungerende energimarked til fordel for forbrugerne. DI støtter bl.a. arbejdet med at indføre en engrosmodel på el- og gasmarkedet samt nødvendigheden af en økonomisk regulering af distributionsydelser, som både giver incitament til omkostningseffektivitet og udvikling af innovative netværksløsninger.

DE støtter Kommissionens målsætning om at bringe forbrugeren i centrum i fremtidens energiregulering, både som egenproducenter (såkaldte "prosumers") og som mere fleksible elforbrugere.

DE påpeger, at hvis Kommissionens succeskriterie for detailmarkedsreformen som for energipolitikken generelt er, at energipriser for slutforbrugere holdes lave, så bør fokus være på det generelle energinet med central generation, frem for decentral mikrogeneration og egetforbrug i husstande. DE bemærker i den forbindelse, at det centrale energisystem har potentialet til at levere den laveste energipris.

DE støtter Kommissionens ambition om at sikre, at prissignaler på engrosmarkedet også smitter af på detailmarkedet. DE påpeger, at forudsætningen for, at fleksibelt forbrug for slutforbrugeren også udnyttes i tilfælde med spidsproduktion eller spidsbelastning, er, at en relativt større andel af den samlede forbrugerpris udgøres af elprisen frem for høje skatter og afgifter på elektricitet som i dag.

SET gennemgår de tiltag, der er foretaget i det nordiske samarbejde mellem energiregulatorer, NordREG, vedrørende detailmarkedet for at fremme markedsintegrationen og udviklingen af et effektivt nordisk elmarkedet. Blandt initiativerne nævnes engrosmodellen og datahubben. Endvidere nævnes tre områder, hvor erfaringer fra NordREG kan bidrage til det europæiske samarbejde:

(1) Transmission og detailmarkederne bør være tættere forbundet til at understøtte EU's samlede forsyningssikkerhed – forbrugernes fleksibilitet bør strammes på baggrund af prissignaler, timebaserede måledata og

finansielle incitamenter til mikroproduktioner baseret på bæredygtige energikilder.

(2) Et større geografisk detailmarked vil fremme konkurrence samt innovation – regionalt samarbejde vil øge harmoniseringen, og der burde implementeres obligatoriske fælles standarder for udveksling af markedsinformationer. NordREG kan tjene som inspiration for effektivt regionalt samarbejde omkring emnet.

(3) Der skal være nem og lige dataadgang til forbrugerdata med fælles regler for administration samt dataudveksling mellem datahubs. TSOerne eller andre neutrale parter bør administrere data i samarbejde med de nationale regulatorer. Adgangen skal være i overensstemmelse med fælles regler om databeskyttelse.

VE og DN er enige i, at forbrugerne bør sikres muligheder for at tage en aktiv rolle både som aktive forbrugere, der tilpasser forbruget efter aktuel elproduktion fra vind og sol, og som producenter af vedvarende energi. Forbrugere og producenter skal sikres ret til måledata, der skal være tilgængelige i realtid (i praksis inden for mindre end en time) - forslaget i meddelelsen om "nær realtid" anses ikke for tilstrækkelig. Forbrugere skal ikke pålægges urimelige gebyrer, f.eks. ekstragebyrer for timemåling m.v. eller afgifter og betaling til net for egenproduceret energi. VE er ikke enig i Kommissionens konklusion om, at regulering af forbrugerpriser er en barriere for konkurrence, som kan gavne forbrugerne. VE foreslår, at man frem for at fjerne forbrugerprisregulering sikrer, at reguleringen ikke giver urimeligt høje forbrugerpriser, f.eks. ved ikke at tillade højere energipriser end omkostninger, som det f.eks. er tilfældet ved hvile-i-sig-selv princippet.

DØR støtter Kommissionens meddelelse om at sætte fokus på energiforbrugernes rolle og vilkår i et europæisk energisystem, der baseres på produktion af vedvarende energi.

DØR støtter, at forbrugerne gives bedre adgang til oplysning om energiforbrug og priser. DØR foreslår, at det bør være muligt for forbrugerne at videreføre disse oplysninger til tredjepart, som mod betaling til forbrugeren kan anvende oplysninger til gavn for forbrugere og funktionen af energisystemet.

DØR påpeger, at der bør lægges større fokus på ECO-design og energimærkning ved at gennemføre revisioner, der strammer op på minimumskravene, så EU-forbrugere kan vælge mellem energieffektive produkter. DØR bemærker endvidere, at timepriser for energi skal afspejle omkostningerne ved produktion.

DØR er derimod skeptisk over for anbefalingen om, at forbrugerne skal tilskyndes til egen energiproduktion. DØR mener, at der er behov for en

differentiering mellem krav, i forhold til hvilket niveau de enkelte lande har for vedvarende energiforsyning.

DØR er enig i, at energifattigdom skal bekæmpes og mener, at det bedste middel imod dette er energieffektivisering og dermed nedsættelse af energibehovet. DØR påpeger, at der i en periode kan være behov for social støtte til socialt sårbare forbrugere. DØR foreslår, at støtten kan udformes som sociale tilskud, således at motivationen til at spare energi fortsat er intakt.

DØR støtter Kommissionens fokus på intelligente målere med time- og fjernaflæsning. DØR mener dog ikke, at udviklingen af energiintelligente hjem alene er vejen frem, da dette kan blive for vanskeligt at forstå og styre efter for mange forbrugere.

DØR mener, at der bør sættes øget fokus på at indrette betaling for adgang til energi efter det maksimale behov for effekt, da det definerer omkostningen ved udbygningen af energinettene.

DØR støtter bl.a. muligheden for at tilskynde til fleksibelt forbrug og sikre forbrugernes rettigheder mht. datasikkerhed, leverandørskift, adgang til data m.v.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

I det omfang meddelelsen vil blive genstand for drøftelser i Rådet er det forventningen, at medlemslandene vil støtte bredt op om meddelelsen. Dog kan det ikke udelukkes, at nogle medlemslande fortsat vil være imod en udfasning af regulerede priser, mens andre vil argumentere for en mere ambitiøs tilgang i den retning.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter et velfungerende liberaliseret indre marked for energi med det sigte at reducere energiomkostningerne for virksomhederne og forbrugerne samt sikre en omkostningseffektiv integration af vedvarende energi og øge energiforsyningssikkerheden. Regeringen anser et stærkt detailmarked som et centralt fokusområde for den fulde gennemførelse af det indre energimarked. Udviklingen af øget fleksibilitet på både udbuds- og efterspørgselssiden navnlig i elmarkedet er afgørende elementer i bestræbelserne på at absorbere betydelige mængder fluktuerende vedvarende energi på omkostningseffektiv vis.

Med vedtagelsen af engrosmodellen, afskaffelsen af forsyningspligten og indførelse af en data-hub på elområdet er Danmark langt fremme i henhold til et detailmarkedsdesign, der forventes at bidrage til at øge konkurrencen på detailmarkedet og at give forbrugerne øget rum for at agere mere aktivt på markedet. Dertil bidrager også beslutningen om at forpligte netvirksomheder til landsdækkende at udrulle intelligente elmålere inden 2020. Endvidere vil opfølgningen på Elreguleringsudvalgets anbefalinger fra december 2014 om den

fremtidige regulering af elsektoren give mulighed for at sætte fornyet fokus på en omkostningseffektiv netudvikling, distributionssystemoperatørers neutralitet og et højt beskyttelsesniveau for forbrugere. Den igangsatte gasanalyse vil bl.a. belyse, hvorvidt lignende tiltag vil kunne gennemføres på gasområdet.

Dermed er Danmark langt fremme i realiseringen af et detailmarked med forbrugeren i centrum, som Kommissionens meddelelse sætter fokus på. Regeringen støtter på den baggrund Kommissionens meddelelse.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere være forelagt for Folketingets Europaudvalg.